

Raadsplein besluitvormend

Datum 21 januari 2019

onderwerp Berkum Energieneutraal 2025
portefeuillehouder Monique Schuttenbeld
informant Groen, Inge (2741)
medeopstellers
afdeling Maatschappelijke Ontwikkeling
bijlagen Voorstel: Informatienota Berkum Energieneutraal 2025

Voorgesteld besluit raad

kennis te nemen van:

De stand van zaken project *Berkum Energieneutraal 2025*.

Informatienota voor de raad

Datum 6 december 2018

Onderwerp	Berkum Energieneutraal 2025
Versienummer	V0.3

Portefeuillehouder Mevrouw H.M.M. Schuttenbeld

Informant R. Frank
Afdeling Leefomgeving en Mobiliteit / ZWLM
Telefoon 06 -11 92 34 23
Email R.Frank@zwolle.nl
Bijlagen

Wij stellen u voor kennis te nemen van:De stand van zaken project *Berkum Energieneutraal 2025*.

Datum 6 december 2018

[Toelichting op het voorstel](#)

Inleiding

In februari 2018 hebben wij u kennis laten nemen van de aanpak voor het opstellen van een wijktransitieplan *Berkum Energieneutraal 2025*. Bij het inwerkprogramma rond de zomer van 2018 stond het project op de agenda.

Het project bestaat uit twee fasen. Fase I heeft betrekking op het jaar 2018 en bestaat uit het komen tot een Wijktransitieplan. In het wijktransitieplan staat met welk scenario('s), sociale aanpak, financiële modellen etc. we de wijk naar energieneutraal brengen. Fase II is de uitvoering van dit plan en het behalen van de beoogde ambitie.

Kernboodschap

Het project Berkum Energieneutraal 2025 bestaat uit twee fasen. Fase I heeft betrekking op het jaar 2018 en bestaat uit het komen tot een Wijktransitieplan 2019-2025. Hierbij informeren wij u over de voortgang van fase I.

Stand van zaken wijktransitieplan

Doelstelling en gebiedsafbakening

De hoofddoelstelling is als volgt geformuleerd:

Per 31-12-2025 maken alle gebouwen in Berkum deel uit van een energieneutrale wijk, waarbij alle jaarlijks verbruikte energie vanuit de gebouwde omgeving duurzaam in de wijk wordt opgewekt.

- Doelstelling: Samen met de wijkbewoners en partners dit project opzetten en vormgeven.
- Doelstelling: Berkum Energieneutraal in 2025.
- Doelstelling: Ervaring opdoen en kennis ontwikkelen over integrale verduurzaming op wijkniveau.
- Resultaat: Een wijktransitieplan waarin is aangegeven met welk scenario('s), sociale aanpak, financiële modellen etc. we de wijk Berkum naar Energieneutraal brengen.
- Werkwijze: Al werkende leren volgens de Zwolse principes van gebiedsgericht werken.
- Fasering: In 2018 wordt het wijktransitieplan voor Berkum opgesteld (fase I); bij "go" van de betrokken partners kan in 2019 de uitvoering starten (fase II).

De wijk is aan zet!

De beste manier om Berkum Energieneutraal 2025 te realiseren is door samenwerking van bewoners, overheid, bedrijven, dienstverlenende bedrijven als Enexis/Enpuls en DeltaWonen en andere maatschappelijke organisaties op basis van gelijkwaardigheid. We streven daarbij naar maximale samenwerking in ontwikkeling en uitvoering vanuit ieders verantwoordelijkheid. Alle partijen zitten samen in het projectteam, bepalen samen het plan/de oplossing(en), zijn gezamenlijk verantwoordelijk (gedeeld eigenaarschap) en spelen ook een actieve rol in de uitvoering.

Het projectteam van partners en bewoners is in het afgelopen jaar verder vormgegeven met het aantrekken van een voorzitter en een programmamanager. Beiden zijn inwoner van Berkum. Het projectteam bestaat uit diverse werkgroepen in wisselende samenstelling afhankelijk van de vragen die

Datum 6 december 2018

spelen. Voor de fysieke samenwerking is een gezamenlijke werkplek op de Enexis Campus gerealiseerd.

Door inzet van de wijkvereniging, het instellen van een klankbordgroep, bewoners in de werkgroepen betrekken én het organiseren van bewonersavonden worden de wijkbewoners bij fase I betrokken.

Energietransitie is mensenwerk

Eén van doelstellingen van dit proces is om samen met de wijkbewoners en partners dit project op te zetten en vorm te geven. Een energieneutraal Berkum in 2025 is een stevige ambitie die we alleen kunnen bereiken als het overgrote deel van de bewoners enthousiast is en mee wil doen. Hiervoor is het belangrijk dat het plan van aanpak aansluit bij de mogelijkheden, wensen en ideeën van bewoners.

Op 4 juli heeft een eerste bewonersavond plaatsgevonden. De opkomst was groot met circa 200 bewoners. Het project is gepresenteerd en vervolgens zijn in kleinere setting tafelgesprekken gevoerd over diverse thema's. Er leefden talloze vragen onder de bewoners. Deze zijn verwerkt in een FAQ op de website van de wijkvereniging Berkum. Op deze avond hebben diverse bewoners aangegeven graag mee te willen denken en doen. Daaruit is een bewonersklankbordgroep van circa 25 personen ontstaan.

Op 30 oktober 2018 heeft de tweede bewonersavond plaatsgevonden. Deze is voorbereid samen met de bewonersklankbordgroep. Op deze avond is dieper ingegaan op de stand van zaken van de technische scenario's op wijkniveau en welke maatregelen de bewoners op woningniveau kunnen treffen. En vanuit de financiële en sociale werkgroep is beknopt de stand van zaken aangegeven. Afsluitend was er een 'markt' waar bewoners per onderwerp nadere informatie hebben opgehaald. Circa 200 bewoners hebben de avond bezocht, waarvan circa 50% 'nieuwe' bewoners. Er was een open sfeer en de 'markt' is goed bezocht. De gestelde vragen worden verwerkt als aanvulling op de reeds gepubliceerde FAQ op de website van de wijkvereniging. Een kritische noot is dat vanuit het project helder gecommuniceerd moet worden dat deelname aan het project om de doelstelling te behalen op vrijwillige basis is.

Wijktransitieplan

Vanuit het projectteam (Techniek, Sociaal, Financieel en Communicatie) wordt hard gewerkt aan het leveren van de input voor het wijktransitieplan. De planning is om dit wijktransitieplan aan het eind van dit jaar gereed te hebben. Deze zullen we t.z.t. aan u voorleggen.

Vanuit de sociale werkgroep worden nu keukentafel gesprekken gevoerd om de gebruikerspatronen te verfijnen. Daarnaast wordt het participatieplan en communicatieplan verder uitgewerkt..

De technische werkgroep heeft de wijksysteemanalyse voor ca. 80% gereed en deze is tijdens de bewonersavond van 30 oktober 2018 voorgelegd aan bewoners. De vier voorkeursvarianten voor duurzame levering van de warmte worden nu verder uitgewerkt om met een integrale afweging tot de twee meest kansrijke scenario's te komen. Deze vormen dan de basis voor het wijktransitieplan.

De financiële werkgroep verkent wat de mogelijkheden zijn om een proef te doen met gebouwgebonden financiering op basis van baatbelasting. Daarnaast wordt gekeken naar de samenwerkingsvorm, bv een energie- of wijkcoöperatie, waarmee de uitvoeringsfase ingegaan kan worden.

Datum 6 december 2018

Financien

Iedere partij in het projectteam draagt zijn eigen kosten. Voor de kosten derden is door de provincie Overijssel (€ 100.000), Enexis (€ 50.000) en de gemeente Zwolle (€ 20.000) financiële middelen beschikbaar gesteld. De bijdrage van de provincie Overijssel is in de vorm van een subsidie aan de gemeente verstrekt. Hierdoor heeft Zwolle de rol van kassiersfunctie op zich genomen.

Datum 6 december 2018

Aanvraag subsidies ministerie BZK

Proeftuin Aardgasvrije wijken

De aanvraag van de gemeente Zwolle voor de subsidie Proeftuin Aardgasvrije Wijken is niet toegekend.

De aanvraag voor de subsidie Proeftuin Aardgasvrije Wijken is op tijd in juni 2018 bij het Ministerie van BZK ingediend. Vanuit de gemeente Zwolle is gekozen voor de wijk Berkum, omdat wij daar al met een pilot begonnen zijn samen met o.a. de partijen Provincie, Enexis, Windesheim, deltaWonen, NMO én met bewoners. Het doel is om Berkum in 2025 energieneutraal te maken.

Om tot de aanvraag te komen is nauw contact geweest met het ministerie. Een delegatie van BZK heeft de wijk bezocht en met diverse partijen en bewoners is over het project en de in te dienen aanvraag gesproken. Ook Tweede Kamerlid Daniel Koerhuis hebben wij rondgeleid en in onze projectopzet meegenomen. De aanvraag is door de gemeente Zwolle geschreven en de projectgroep Berkum Energieneutraal 2025 heeft meegeschreven. Alle projectpartners hebben de aanvraag door middel van een Letter of Support gesteund.

Op 1 oktober 2018 heeft het Ministerie bekend gemaakt welke projecten zijn gehonoreerd. In totaal zijn er 27 projecten vanuit heel Nederland geselecteerd. Vanuit Overijssel zijn vier aanvragen ingediend en heeft alleen Hengelo de subsidie toegekend gekregen.

Op 1 november 2019 heeft een evaluatie gesprek met het ministerie van BZK plaatsgevonden over het afwijzen van de subsidieaanvraag van Zwolle. Bij de beoordeling van de ingekomen aanvragen was het al vrij snel duidelijk dat Zwolle op de lijst kwam van de projecten die het niet zouden worden. Er is bij de ingediende subsidieaanvragen hard geselecteerd op twee criteria:

1. is er een keuze gemaakt voor de oplossing voor verduurzaming van de warmtevoorziening?
2. is het uitvoeringstraject om te komen tot realisatie helder?

De aanvraag van Zwolle bevond zich, zoals we ook wel wisten, in een te pril stadium. Toch kwam de aanvraag van Zwolle bij de beoordeling door BZK telkens weer naar boven, omdat het wel als bijzonder project en in potentie als interessant gezien wordt. De conclusie is dat de aanvraag van de gemeente Zwolle goed is, echter nog net te vroeg.

Naar verwachting komt in 2019 een nieuwe ronde afhankelijk van de nog vast te leggen afspraken in het Klimaatakkoord. Dan zal ons project een fase verder zijn en nog meer kans maken.

Aardgasvrije en frisse scholen

In oktober 2018 is eveneens op tijd een aanvraag voor het programma Aardgasvrije en frisse scholen ingediend.

De aanvraag wordt gedaan voor twee basisscholen in Berkum, namelijk de Campherbeek en de Duyvencamp. De ambitie om deze twee scholen te renoveren past volledig in de Zwolse ambitie om de wijk Berkum uiterlijk in 2025 energieneutraal en aardgasvrij te maken

In totaal zijn er 92 aanvragen gedaan, waarvan er 10 op steun mogen rekenen van het Rijk. Helaas is ons voorstel niet gehonoreerd. De terugkoppeling is dat de subsidieaanvraag volledig was ingevuld en dat de aanvraag op inhoud ook goed was. Vooral omdat de koppeling werd gemaakt met Berkum

Datum 6 december 2018

aardgas vrij. Echter, omdat er voor de beoogde investering nog geen dekking is bij de gemeente en de schoolbesturen, heeft de beoordelingscommissie ervoor gekozen om voorrang te geven aan een aanvraag waar er wel sprake is van dekking. Financiële dekking is overigens geen voorwaarde bij de regeling.

Rol van de gemeente in het vervolgproces

De rol die de gemeente Zwolle in het vervolgproces vervult, wordt beschreven in het wijktransitieplan. De insteek is om te werken met lokale democratie: De gemeenteraad beslist over de energieaanpak in de wijk en de wijk (bv in de vorm van een coöperatie) besluit over de invulling en uitvoering hiervan.

Het Klimaatakkoord waar in Den Haag aan wordt gewerkt gaat eveneens in op de gemeentelijke rol. Uitkomst daarvan is van invloed op de aanpak. Zoals het er nu uitziet betekent dit dat de gemeente de beslissing neemt over de wijkaanpak energietransitie. De definitieve tekst van het Klimaatakkoord is nog niet vastgesteld en wordt begin 2019 verwacht.

De keuze over de rol wordt u vanuit het wijktransitieplan begin 2019 voorgelegd.

Communicatie

Een participatieplan met een communicatieparagraaf is onderdeel van het wijktransitieplan.

Vervolg

De planning is om vanuit het projectteam begin 2019 het wijktransitieplan gereed te hebben. We verwachten deze rond maart 2019 voor akkoord aan u voor te leggen.

Openbaarheid

Het voorstel is openbaar.

Burgemeester en Wethouders van Zwolle,

de heer drs. H.J. Meijer, burgemeester

mevrouw mr. I. Geveke, secretaris

Datum

6 december 2018

besluit

Zwolle

Jaargang

Kenmerk 51385

Onderwerp Berkum Energieneutraal 2025

De raad van de gemeente Zwolle;

Gelezen het voorstel van burgemeesters en wethouders, d.d. 18-12-2018

besluit:

Aldus besloten in de openbare vergadering van 21 januari 2019,

de voorzitter,

de griffier,